

Zitting 1980–1981

16 440

Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

Het onderhavige wetsontwerp strekt ertoe de Wet op de omzetbelasting 1968 aan te passen aan de achtste richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lid-staten inzake omzetbelasting (verder te noemen de richtlijn).

De richtlijn – die op 6 december 1979 is vastgesteld en uiterlijk op 1 januari 1981 door de lid-staten moet worden toegepast – betreft de teruggaaf van omzetbelasting die aan buitenlandse ondernemers in rekening is gebracht. Met de richtlijn heeft de Raad voldaan aan de haar in artikel 17, lid 4, van de zesde richtlijn betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lid-staten inzake omzetbelasting opgelegde verplichting, om communautaire uitvoeringsbepalingen vast te stellen met betrekking tot de teruggaaf aan buitenlandse ondernemers, zij het dat de in deze bepaling genoemde uiterste datum van 31 december 1977 voor het vaststellen van die regeling is overschreden. Op grond van genoemde bepaling uit de zesde richtlijn kunnen de lid-staten tot nu toe zelf de voorschriften vaststellen voor deze teruggaaf. Deze situatie heeft ertoe geleid dat de momenteel in de verschillende lid-staten bestaande regimes voor teruggaaf aan buitenlandse ondernemers sterk uiteen lopen. In een aantal lid-staten is het voor een buitenlandse ondernemer alleen mogelijk om teruggaaf te verkrijgen in bepaalde aangewezen gevallen, dan wel alleen indien hij ook belasting verschuldigd is. In sommige lid-staten kan slechts teruggaaf worden verkregen via een in dat land gevestigde fiscale vertegenwoordiger.

Voor Nederlandse ondernemers zal de richtlijn in het algemeen dan ook leiden tot verruiming, vereenvoudiging en uniformering van de mogelijkheden om in de andere lid-staten omzetbelasting terug te vorderen. De richtlijn is in het bijzonder van belang voor transportbedrijven en ondernemingen die aan buitenlandse tentoonstellingen en beurzen deelnemen.

Bij zijn brief van 20 december 1978 heeft de toenmalige staatssecretaris van Financiën een nota aan de Voorzitter van de Tweede Kamer gezonden over het voorstel voor de richtlijn. Het voorstel is besproken bij het overleg van de vaste Commissie voor Financiën met genoemde Staatssecretaris op 21 februari en 1 maart 1979 over de fiscale harmonisatie.

2. Werkingsgebied van de richtlijn

De richtlijn strekt zich niet uit tot alle gevallen, waarin een buitenlandse ondernemer teruggaaf van omzetbelasting vraagt. In beginsel ziet de richtlijn slechts op gevallen waarin de belastingplichtige in het land waar hij te-

ruggaaf vraagt, geen prestaties verricht waarvoor hij belasting verschuldigd wordt. De richtlijn is niet van toepassing in gevallen waarin tegenover het recht op teruggaaf een verschuldigdheid van belasting staat. Met betrekking tot de niet in de richtlijn geregelde gevallen blijven de lid-staten gerechtigd zelf de voorschriften voor de teruggaaf vast te stellen. Ten aanzien van ondernemers uit derde landen bepaalt de richtlijn, dat de lid-staten de teruggaaf kunnen weigeren of hiervoor bijzondere voorwaarden kunnen vaststellen. De voorwaarden, waaronder teruggaaf aan ondernemers uit derde landen wordt verleend, mogen niet gunstiger zijn dan die welke gelden voor ondernemers uit de Gemeenschap.

In de overwegingen van de richtlijn is tot uitdrukking gebracht, dat de richtlijn moet worden gezien als een eerste fase en dat de Raad derhalve later nog bepalingen moet vaststellen om deze communautaire regeling aan te vullen. Naar de mening van de ondergetekende is een aanvullende regeling in het bijzonder gewenst ten aanzien van de teruggaaf aan ondernemers uit derde landen.

3. Aanpassing van de nationale wetgeving

Omdat de Nederlandse omzetbelastingwetgeving reeds de mogelijkheid bevat om teruggaaf van omzetbelasting te verlenen aan buitenlandse ondernemers, vereist de richtlijn geen ingrijpende wijzigingen in deze wetgeving. Enkele aanpassingen zijn echter nodig, omdat de richtlijn op een aantal punten afwijkt van de bestaande Nederlandse regeling. Deze punten, die voornamelijk het formaliteitenstelsel betreffen, zijn de volgende:

- het voor een verzoek om teruggaaf te gebruiken formulier;
- het tijdvak waarop een verzoek betrekking moet hebben,
- de termijn waarbinnen het verzoek moet worden ingediend,
- de in de richtlijn opgenomen minimale bedragen, waarop de verzoeken betrekking moeten hebben,
- de met de richtlijn strijdige verplichting om domicilie te kiezen binnen het Rijk en
- de volgens de richtlijn over te leggen verklaring, waaruit blijkt dat de buitenlandse ondernemer in eigen land aan de belasting over de toegevoegde waarde is onderworpen.

De aanpassingen in de Wet op de omzetbelasting 1968 – hierna te noemen de wet – kunnen worden beperkt tot wijzigingen in artikel 33 van de wet.

In het voorgestelde tweede lid van artikel 33 van de wet is – evenals tot dusverre – een delegatiebepaling opgenomen met betrekking tot het te gebruiken formulier. In de Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968 zal het voor de verzoeken om teruggaaf te gebruiken formulier van de richtlijn worden opgenomen en zal worden bepaald dat buitenlandse ondernemers van dit formulier gebruik moeten maken.

Buitenlandse ondernemers die niet alleen recht op teruggaaf van omzetbelasting hebben, maar ook omzetbelasting verschuldigd zijn, moeten – evenals tot dusverre – aangifte doen op de voet van artikel 14 van de wet.

In de richtlijn zijn gedetailleerde bepalingen opgenomen inzake de tijdvakken waarover teruggaaf van omzetbelasting kan worden gevraagd en de periode waarbinnen een verzoek om teruggaaf moet worden ingediend. Omdat deze bepalingen niet overeenkomen met de huidige Nederlandse bepaling op dit punt is in het voorgestelde derde lid van artikel 33 van de wet voor verzoeken om teruggaaf door buitenlandse ondernemers de regeling van de richtlijn overgenomen. De nieuwe regeling biedt belanghebbenden binnen zekere grenzen zelf de mogelijkheid het tijdvak te bepalen, waarover omzetbelasting wordt teruggevraagd. De periode voor het indienen van de verzoeken is in de nieuwe regeling ruimer dan in de huidige Nederlandse regeling.

In de richtlijn zijn minima opgenomen voor de verzoeken om teruggaaf van omzetbelasting door buitenlandse ondernemers. De bestaande Nederlandse regeling kent geen minima. Voor verzoeken die betrekking hebben op

een kalenderjaar (of op een resterend gedeelte van een kalenderjaar) wordt in het vijfde lid van artikel 33 van de wet een minimum-belastingbedrag voorgesteld van f 70, hetgeen ongeveer overeenkomt met het in de richtlijn genoemde bedrag van 25 Europese rekeneenheden. Voor verzoeken om teruggaaf door buitenlandse ondernemers die betrekking hebben op een andere periode, wordt een minimum-belastingbedrag voorgesteld van f 550, ongeveer overeenkomend met het hiervoor in de richtlijn opgenomen bedrag van 200 Europese rekeneenheden. Deze regeling leidt ertoe, dat verzoeken om teruggaaf, die betrekking hebben op een bedrag van f 550 of meer, eens per drie maanden kunnen worden ingediend, terwijl voor kleinere bedragen slechts eens per jaar verzoek om teruggaaf mag worden gedaan. Op deze wijze is getracht het aantal verzoeken om teruggaaf voor kleinere bedragen te beperken. Het recht op teruggaaf gaat door deze regeling alleen verloren in het geval, waarin de totale som van de door een buitenlandse ondernemer over een kalenderjaar terug te vorderen omzetbelasting minder dan f 70 bedraagt.

De richtlijn bepaalt in artikel 6, dat bij het verlenen van teruggaaf aan buitenlandse ondernemers geen andere verplichtingen mogen worden opgelegd dan die welke in de richtlijn zijn omschreven. Ten einde aan deze richtlijn bepaling te voldoen wordt voorgesteld om in het zesde lid van artikel 33 van de wet op te nemen, dat buitenlandse ondernemers in afwijking van artikel 57 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen geen domicilie behoeven te kiezen binnen het Rijk.

In het voorgestelde zesde lid van artikel 33 van de wet is tevens een delegatiebepaling opgenomen, die het mogelijk maakt in de Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968 een regeling te treffen inzake de in artikel 3, letter b, van de richtlijn bedoelde verklaringen, dat de in een andere lid-staat gevestigde ondernemer, die teruggaaf vraagt, in eigen land is onderworpen aan de belasting op de toegevoegde waarde.

De wijzigingsvoorstellen gaan uit van de gedachte, dat voor alle buitenlandse ondernemers – dus ook die uit derde landen – dezelfde teruggaafregeling dient te gelden. Op één punt is een identieke behandeling van de ondernemers uit andere lid-staten en die uit derde landen niet mogelijk. Van ondernemers uit derde landen kan namelijk niet worden verlangd om een verklaring over te leggen, dat zij in eigen land aan de belasting over de toegevoegde waarde zijn onderworpen. In vele derde landen bestaat een dergelijke belasting immers niet. Evenals tot dusverre zal daarom bij ondernemers uit derde landen in twijfelgevallen worden gevraagd aan te tonen dat zij ondernemer zijn in de zin van de Nederlandse omzetbelastingwetgeving.

Ingevolge het bepaalde in artikel II treedt de wet in werking met ingang van 1 januari 1981. Dit brengt met zich mee, dat de voorgestelde wettelijke bepalingen overeenkomstig artikel 10 van de richtlijn betrekking hebben op verzoeken om teruggaaf van omzetbelasting op aankopen van goederen en diensten die vanaf deze datum zijn gefactureerd en op invoer van goederen die vanaf deze datum heeft plaatsgevonden.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort